

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਧੀ ਰੰਜਨ ਦਾਸ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਸਈਦ ਜਾਫਰ ਇਮਾਮ, ਸੁਧਾਂਸੂ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ, ਪੀ. ਗੋਵਿੰਦਾ ਮੈਨਨ ਅਤੇ ਏ. ਕੇ. ਸਰਕਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ,-- ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਚਮਨ ਲਾਲ ਲੂਨਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, -ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 24

ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ (ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ) 1957 ਆਰਡਰ 1947, ਆਰਟੀਕਲ 8-ਲਾਗੂ-ਧਾਰਾ 8 (1), ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਅਰਥ - ਦੋਵਾਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ, ਚਾਰੇ ਉਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼, 1947 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ।

ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ (ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ) ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ" ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਲੇਖ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 8(1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲ ਵਿਚ 15 ਅਗਸਤ, 1947 (ਨਿਯੁਕਤ ਦਿਨ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਰਪੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਦਿਨ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। "ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਟੈਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਉਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਆਇੰਟ ਡਿਫੈਂਸ ਕਾਉਂਸਿਲ ਆਰਡਰ 1947 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੁਆਰਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰ ਕੋਇਲਾਂ ਦੇ ਬੰਡਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਫੌਜੀ ਸਟੇਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਆਇੰਟ ਡਿਫੈਂਸ ਕੌਂਸਲ ਆਰਡਰ, 1947, ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17 ਜੁਲਾਈ, 1952 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 137 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 133 (1) (ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, 1949 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 9 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਜੱਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 9 ਫਰਵਰੀ, 1949, ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, 1949 ਦਾ ਨੰਬਰ 134)।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ: ਮੈਸਰਸ ਪੋਰਸ ਏ ਮਹਿਤਾ, ਆਰ ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਆਰ ਐਚ ਢੇਬਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।
ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ: ਸ੍ਰੀ ਹਰਦਿਆਲ ਹਾਰਡੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਫੈਸਲਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਸ.ਕੇ. ਦਾਸ, ਜੇ.- ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੈਸਰਸ ਚਮਨ ਲਾਲ ਲੂਨਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਫੌਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ, 1948 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ. 8(2) ਅਤੇ ਐੱਸ. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 20, 1940 ਦੇ 10, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 1945 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਫੌਜੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ "ਭੂਮਾ" (ਚਾਰਾ) ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਮੈਨੇਜਰ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ, ਚਾਰੇ ਦੇ ਬੰਡਲਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ, ਭੂਮੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਤਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਵਾਇਰ ਕੋਇਲਾਂ, ਮਿਲਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਕੋਇਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਨਵੰਬਰ, 1945 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਚਾਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ ਦੇ 152 ਬੰਡਲ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ। ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼, ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ ਦੇ 152 ਬੰਡਲ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚੋਂ 24 ਬੰਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੋਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵੀ ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। 11,026 ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਿਲਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਾਂਡਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ

ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। 720, 24 ਬੰਡਲ ਤਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ | 30 ਪ੍ਰਤੀ ਬੰਡਲ, ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਫੰਡ ਲਈ। 11,026, ਅਤੇ s ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 20 ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਮਿਤ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਦੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 20, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 4 ਨਵੰਬਰ, 1948 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਸਨ- (1) ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ (ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ) ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੱਕ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ; ਅਤੇ (2) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਦੇਵਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ, ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੁਕਤਸਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਇੱਕ 'ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ' ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਖੇਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਈਵ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਖੇਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਖੇਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੁਆਇੰਟ ਡਿਫੈਂਸ ਕੌਂਸਲ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਿਸ ਸਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੇਸਲਾ, ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਓ, ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਖੇਸਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਚਾਹੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ 1945 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖੇਤਰੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ. ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਾ ਇੱਕ ਮਿਲਟਰੀ

ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚਾਰਾ, ਇਸ ਲਈ, ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਸਟੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਚਾਰਾ, 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਠੇਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।“

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947, ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ—(1) ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿਯਤ ਦਿਨ (ਅਰਥਾਤ, 15 ਅਗਸਤ, 1947) ਤੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ; (2) ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਨ; ਅਤੇ (3) ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਫੌਜੀ ਸਟੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਰੇਕ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ, 1947 ਸਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਬਿੰਦੂ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਕਿ s ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ. 20, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਬਿੰਦੂ ਸੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਾਲਸ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947, ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ, 1947.

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਆਰਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੈ। ਰੱਖਿਆ ਆਦੇਸ਼, 1947, ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 11 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਦੇਸ਼ , 3 1947 , ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਐਕਟ , 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 14 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਏ। ਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ , 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

(1) 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕੌਂਸਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕੌਂਸਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ-

ਭਾਰਤ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ, (ii) ਭਾਰਤ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, (iii) ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਅਤੇ (iv) ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਕਮਾਂਡਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮਾਂਡਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

ਆਰਟੀਕਲ 8, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇਗਾ-

ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਫੋਰਸਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ; _

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਬਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ, ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ;

(ਅ) ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ; ਆਦਿ।

"(1) ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਡੋਮੀਨੀਅਨਾਂ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(1) ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਫੌਜੀ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਆਰਟੀਕਲ 8 (1), ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ,

(ਏ) ਜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਕੌਸਲ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।"

ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦਾ ਅਸਲ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? ਦਲੀਲ ਦੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 8(1) ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਦੇ ਕਪੂਰ, ਜੇ., ਅੱਗੇ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਸਵਾਲ ਜੋ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ, ਨੇ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੀ ਧਾਰਾ

(ਏ) ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਐਕਟ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਗਲਾ ਵਾਅਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਡਮ ਪੈਕਟਮ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬਕਾਇਆ ਹੈ; ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ 'ਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਅਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਅਦਿਆਂ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੈਧ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਲਈ ਬਾਈਡਿੰਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।" (ਚਿੱਟੀ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ, ਖੰਡ 1, 21ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ. ਪੀ. 43-44)। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 8(1) ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ "ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।" ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ . ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ . ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ " ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਰਟੀਕਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ . ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਲਾਹੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੰਜਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਲੋਕੇ ਨੇਥ (3) ਵਿੱਚ ਰੈਕਸਬਰਗ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 8 (1) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 15 ਅਗਸਤ, 1947 (ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ

ਤੋਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। "ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਚੀਨੁ ਭਾਈ ਜੋਸ਼ਿੰਗਭਾਈ (4) ਵਿੱਚ ਚਾਗਲਾ ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਆਰਟੀਕਲ 8 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਬਕਾ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਜੋ ਕਿ ਟੈਸਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 8 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੁਆਰਾ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਟੈਸਟ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਟੈਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਾਂ ਜੇ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ।

ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 (1) ਦੇ ਸਹੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਟੈਸਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੀ।

ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰੱਖਿਆ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੌਜੀ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਪਕਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ, ਖਪਤ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਣ. ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) "ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਸਾਜ਼ੇ-ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। -ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ।" ਜਿਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ 'ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ' ਹਨ। ਸਟੋਰ. ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਰਕ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਲਈ ਸੀ; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ 'ਭੂਸਾ' ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ, ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕੋਲ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਸਨ; ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਤਰਕ ਦੀ ਇਹ ਲਾਈਨ, ਸਾਨੂੰ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼" ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਮਾਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ" ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਾਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਕੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼, ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਚਾਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰਾਜ. ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ 1947, ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੁਝ ਸਮਾਨ, ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ

ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947 ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅੰਦਰ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਧਾਰਾ (ਏ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ 24 ਬੰਡਲ ਤਾਰਾਂ ਦੇ ਕੋਇਲਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਦਾਅਵਾ ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1947, ਦਾ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਸੀ ਕਿ 'ਭੂਸਾ' ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 'ਭੂਸਾ' ਮਿਲਟਰੀ ਐਂਫ ਸਟੋਰ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, 'ਭੂਸਾ' ਮਿਲਟਰੀ ਸਟੋਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਏ ਹਾਂ। ਇੱਕੋ ਧਾਰਨਾ; ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਤੋਂ, ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਆਰਡਰ, 1957 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਭਾਰਤੀ ਬਲਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਇਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਟੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ 1945 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਭੂਸਾ' 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਸਨ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕ ਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਮਿਲਣਗੇ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਕੈਲ. 471

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਕੈਲ. 623

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਕੈ. 140

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 1953 ਬੋਮ. 117, 130.

Atul Sharma

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮਕੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।